andre saadanne Blomster, han havde knækket paa sin Vej, — det er jo Blomsters Skæbne at knækkes, og saa tænker man ikke mere paa dem. Men Ibsen viser os noget andet. Han viser os et Geni, der ikke holder op at være et følende og lidende Menneske, der akkurat som alle vi andre lider i sin Samvittighed, fordi han, idet han fulgte den geniale Drift i sig, syndede mod den anden guddommelige Fordring, der ogsaa lever i ham, Fordringen til Karakterens Fuldkommenhed, fordi han ikke var aarvaagen i Kampen mod »Troldene i Hjertets og Hjernens Hvælv.«

Men Bygmester Solness behøver ikke bare at være Geniet. For mig staar Bygmester Solness som Manden, Skabningens Herre, Adam Homo, og Skuespillet handler for mig om Manden i hans Forhold til Kvinden. Vi har Manden i de løse, erotiske Forbindelser i Solness's Forhold til Kaja, vi har Manden i Ægteskabet i Solness's Forhold til Aline, og vi har Manden i hans Forhold til Idealet, til den Kvinde, der skulde have været hans, til Hilde, som tillige er Fremtiden.

Det er Mandens slette Samvittighed, som knækker hans Kraft, standser hans Livsgærning, foraarsager hans Ødelæggelse, — hans slette Samvittighed og intet andet. Og denne slette Samvittighed kommer ikke af Solness's Grusomhed lige over for Brovik, ikke af hans Lumpenhed lige over for Ragnar, ikke af hans Samvittigsløshed lige over for Kaja. De Forbrydelser kan se store ud for andre Mennesker, — de er for ham selv forsvindende lige over for hans Livs store Synd. Hans Livs store Synd, det er Synden mod hans Hustru, den nagende Tvivl og Frygt for, at det er ham, som har ødelagt og forspildt hendes Liv og hendes Livs Frugt og dermed Fremtiden. »Det er det store, forfærdelige Spørgsmaal«, siger han til Hilde, »det er Tvivlen, som nager mig baade Nat og Dag«. Denne Replik er for mig den centrale i Stykket, og det er derfor, »Bygmester Solness« staar for mig, ikke nærmest som Skuespillet om Geniet, men som Skuespillet om Manden i hans erotiske Forhold, i hans Forhold til Kvinden.

Kaja og Aline er Kvinderne saaledes som de har været og til Dels endnu er. De har begge det forkvaklede og forkrøblede, som maa blive Resultatet, hvor Udviklingen